

MIGIRDİÇ MARGOSYAN

23 Aralık 1938'de Diyarbakır'da, Hañçepek Mahallesi'nde (Gâvur Mahallesi) doğdu. Eğitimi Süleyman Nazif İlkokulu, Ziya Gökalp Ortaokulu, daha sonra İstanbul'daki Bezciyan Ortaokulu ve Getronagan Lisesi'nde sürdürdü. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi.

1966-1972 yılları arasında Üsküdar Selamsız'daki Surp Haç Tıbvank Ermeni Lisesi'nde müdürlüğün yanı sıra felsefe, psikoloji, Ermeni dili ve edebiyatı öğretmenliği yaptı. Daha sonra öğretmenliği bırakarak ticarete atıldı. Edebi çalışmaları aralıksız sürdürdü. *Marmara* gazetesinde yayımlanan Ermenice öykülerinin bir bölümü *Mer Ayt Goğmeri* [Bizim Oralar] adıyla kitap haline getirildi (1984) bu kitabıyla 1988'de, Ermenice yazarlara verilen Eliz Kavukçuyan Edebiyat Ödülü'nü (Paris-Fransa) aldı. *Gâvur Mahallesi* (1992), *Söyle Margos Nerelisen?* (1995) ve *Biletimiz İstanbul'a Kesildi* (1998) adlı Türkçe kitaplarını, 1999'da ikinci Ermenice kitabı *Dikrisi Aperen* [Dicle Kıyılarından] izledi. *Gâvur Mahallesi* Avesta Yayınları tarafından *Li Ba Me, Li Wan Deran* [Bizim O Yörelere] adıyla Kürtçe olarak yayımlandı (1999). Türkçe kaleme aldığı *Tespîh Taneleri* (2006) adlı anı-romanı büyük ilgiyle karşılandı.

Evrensel gazetesinde "Kırveme Mektuplar" adlı köşesinde yazmayı sürdüren Margosyan'ın bu makalelerinin bir bölümü Lis Basın-Yayın tarafından *Kırveme Mektuplar* adıyla 2006'da Diyarbakır'da kitaplaştırıldı. 1996-99 yılları arasında *Agos* gazetesinde yayımlanan makalelerinden yapılan bir seçki olan *Zurna* 2009'da, yine *Evrensel* yazarlarından derlenen *Çengelliğne* 2010'da (ilk basımı 1999, Belge) yayınevimizce yayımlandı.

u s u l g e r e ğ i

Kürdan, Mıgırđıç Margosyan'ın *Yeni Yüzyıl* ve *Yeni Gündem* gazetelerinde yayımlanan makalelerinden yapılmış bir seçkidir.

Yazıma dair bazı değişiklikler dışında metne müdahalede bulunulmadı.

Türkçe yazımda, Ömer Asım Aksoy'un *Ana Yazım Kılavuzu* (Epsilon Yay.) temel alındı, Necmiye Alpay'ın *Türkçe Sorunları Kılavuzu*'ndan (Metis Yay.) yardımcı kaynak olarak yararlanıldı.

y a y ı n c ı n ı n n o t u

KÜRDAN

YENİ YÜZYIL ve
YENİ GÜNDEM YAZILARI

A r a s Y a y ı n c ı l ı k
İstiklal Caddesi, Hıdivyal Palas 231/Z
34430 Tünel, Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 252 65 18 - 243 06 02
Fax: (0212) 252 65 19
info@arasyayincilik.com
www.arasyayincilik.com

ARAS - ԱՐԱՍ 115

Mıgırđıç Margosyan
Kürdan

Yayına Hazırlayan
Rober Koptaş

Düzeltili
Ararat Şekeryan

Kapak Tasarımı
Aret Gıcır

Kapak Fotoğrafi
Ara Güler

ISBN 978-605-5753-15-3

Baskı
Sena Ofset
2. Matbaacılar Sitesi 4NB7-9-11 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 03 21

Mayıs 2010, İstanbul

KÜRDAN

YENİ YÜZYIL ve
YENİ GÜNDEM YAZILARI

DENEME

MIGİRDİÇ MARGOSYAN

İçindekiler

YENİ YÜZYIL YAZILARI

Selamünaleyküm!	11
Keleğçeli aşk!.....	14
Nobel... ..	17
Baltalar elimizde.....	20
Ani harabeleri	23
Kaç paralık adam.....	26
“Üzerinize vazife olmayan işlere karışın”	29
A, B, C... ..	32
Alavere, dalavere... ..	35
İssız ada yolcuları	38
Geçsin mevsimler, yıllar	41
Kıvırtıyorlar	44
Cep delik, cepken delik	47
Hepimiz bir fidanın... ..	50
Korkusuz yaşamak haram!	52
Saddam Sam’a karşı	54
“Aç! Kapa! Aç! Kapa!”	57
Zeytinyağlı yalancı dolmalar	59
“Tıssss?!”	62
Keçiboynuzu	65
Demokrasi	68
Kader	71
Babişkolar... ..	74
“Sayın!”	76
Küfür... ..	79
Leyleğin ömrü	81
Hindiler... ..	84
Karatrenler	87
Cambazlar	90
Akbabalar.....	93
İtalya, İtalya	95

Meseleler...	98
Fatalizm	101
6-7 Eylül olayları	104
Salla başını al maaşını	106
Ispartalı Demirel, Rizeli Yılmaz	109
İzindeyiz...	112
Ha Ali, ha Veli...	115
Agop'un ağacı	118

YENİ GÜNDEM YAZILARI

Kellemizin değeri kaç para?	123
Sayın Ecevit ne diyo?	126
Marko Paşa'lar taifesi	129
"Burası Muştur, yolu yokuştur"	131
Ve mesela! Ve mesela!	134
"Zimni bir mutabakat!"	138
Mesut Yılmaz'a mektubumdur!	142
Mesut Yılmaz'a ikinci mektubumdur!	145
Altemur Kılıç'a mektubumdur!	149
Altemur Kılıç'a ikinci mektubumdur!	153
İtalya'dan naklen yayın...	157
Rumuz: Vatan kurtarma	162
Apê Musa	165
"Tarih" yazmak	168
Elemtere fiş, kem gözlere şiş...	171
"Güya..."	174
Say sayabildiğin kadar	177
Kim bilir...	180
Biz bu numaraları yutmoorumuz...	183
Çatal kuyruklu kırlangıçlar	186
Sırayı şaşırmaalım zo!	189
Bilumum "yetkili" zevata mektubumdur...	192
Güz gülleri gibi...	195
Parmak	198

YENİ YÜZYIL YAZILARI

Selamünaleyküm!

Elinizdeki gazetenin çok sayın, çok muhterem, çok iyi kalpli, pırlantadan çok çok daha değerli, çok sayın "Genel Yayın Yönetmeni" hayırcıver abimiz, bendeniz kulunuzu telefonla aradı, kelimesi kelimesine, tıpkısının aynısıyla şöyle buyurdu:

"Yav kardeşim, kaldırım mühendisleri gibi bir elinde Te cetveli, diğerinde de kıçı kırık pergelle bir o yana bir bu yana, 'o kaldırım benim, bu kaldırım benim' sürterek, özellikle de ahmak ıslatan yağmurlar altında gezinip, sonra da sucuk gibi ıslanarak, ayrıca 'o gazete benim, bu gazete benim' tepinip durucağına, hadi şana insanıyet namına bir iyilik edelim de, bu ahı gitmiş, vahu kalmış yaşında seni sokak sokak, kaldırım kaldırım gezmekten, bu sefil ve de kepaze hayattan hiç olmazsa birazcak kurtaralım. Hadi, koş koş gel de bizim gazeteye kapağı at, sana bir de 'köşe' uyduralım, haftada bir-iki lagaluga laf et, hem 'yolunu bul', hem de bu ölümlü dünyada 'insanlık' neymiş gör..!"

Eh, doğrusu böylesine içten, böylesine sevecen bir davet karşısında, benim gibi yufka yırcklinin biri ne yapabirdi ki!

Oturdum, önce bi güzel ağladım! Demek ki, hâ-

**MIGIRDIÇ
MARGOSYAN**

Mıgırdiç Margosyan'ın, 8 Ekim 1997 tarihinde *Yeni Yüzyıl*'da yayımlanan "Selamünaleyküm!" başlıklı yazısı.

Selamünaleyküm!

Elinizdeki gazetenin çok sayın, çok muhterem, çok iyi kalpli, pırlantadan çok çok daha değerli, çok sayın “Genel Yayın Yönetmeni” hayırsever abimiz, bendeniz kulunuzu telefonla aradı, kelimesi kelimesine, tıpkısının aynıyla şöyle buyurdu:

“Yav kardeşim, kaldırım mühendisleri gibi bir elinde Te cetveli, diğerinde de kıcı kırık pergelle bir o yana bir bu yana, ‘o kaldırım senin, bu kaldırım benim’ sürterek, özellikle de ahmak ıslatan yağmurlar altında gezinip, sonra da sucuk gibi ıslanarak, ayrıca ‘o gazete senin, bu gazete benim’ tepinip duracağına, hadi sana insaniyet namına bir iyilik edelim de, bu ahı gitmiş, vahı kalmış yaşında seni sokak sokak, kaldırım kaldırım gezmekten, bu sefil ve de kepaze hayattan hiç olmazsa birazcık kurtaralım. Hadi, koş koş gel de bizim gazeteye kapağı at, sana bir de ‘köşe’ uyduralım, haftada bir-iki lugaluga et, hem ‘yolunu bul’, hem de bu ölümlü dünyada ‘insanlık’ neymiş gör!”

Eh, doğrusu böylesine içten, böylesine sevecen bir davet karşısında, benim gibi yufka yüreklinin biri ne yapabildi ki!

Oturdum, önce bi güzel ağladım! Demek ki hâlâ “insanlık” ölmemişti!

Koşa koş gidemezdim. Önce vapura, ardından otobüse, sonra da tabanvayla kendimi gazeteye attım. Vay baboo! Bu gazete, benim daha önce kenarından, yakının-

dan geçtiğim, şuradan buradan tanıdığım, bildiğim gazetelere hiç mi hiç benzemiyordu. Hani, “doğacak çocuk bilmem nesinden bellidir” derler ya, bu gazete de, daha kapısından belliydi. Bu bir “medya plaza” gazetesiydi, bir plaza ki, içeri girmek için öncelikle engelli koşullarda olimpiyat şampiyonu olmanız gerekirdi...

Bu plazalarda önce fırlıdak gibi dönen cam kapılar, güvenlik ordusu, kimlikler, kiminle görüşüleceği, randevu alınıp alınmadığı gibi daha bir sürü ahret sorularına vereceğiniz yanıtlardan sonra, bir de boynunuzdan yafta gibi ve üzerinde “ziyaretçi” yazan bir kart astıktan kelim lütfe içeri sokuluyor, kartı da, turnikeden bir ışık “cırt!” diye okutup onaylandıktan, yeşil yandıktan sonra ancak içeri girebiliyordunuz!

Hey gidi kavanoz dipli dünya hey!

Nerede o güya genel yayın yönetmeninin, ama “yav patron, yine bir karış sakalınla ülkenin hangi sorununa eğilmiş, traş olmayı bile unutmuşsun!” diyerek aslında herkesin rahatlıkla, destursuz daldığı, nikotin kokulu “uyduruk” odalar, nerede...

Her inişin bir çıkışı var ya, benözüm içeri girerken, aslında, buradan nasıl çıkacağımın hesaplarıyla kendimi o yüce, o iyi kalpli, yakışıklı yeni patronumun, namı diğeriyle yayın yönetmenimin karşısında bulduğumda, allahvekil sevincimden ne diyeceğimi unuttum.

Zaten benim konuşmama da fırsat kalmadı ki! Yeni patronum yapmam gerekenleri makinalı tüfek tarrakası gibi ardı ardına sıraladı:

“Hemşerim, senin için en uygun köşe, ‘sanat ve toplum’ sayfası. Sen ancak o köşede barınıp, geçinip gidebilirsin... Uzun boylu lalaluga etme! Senin ancak üç bin beşyüz ‘vuruş’ luk, hadi bilemedin dört bin ‘tık-tık’lık bir yaz-

ma hürriyetin var! Unutma ki, her nokta, her virgül bile bir 'tık'tır! Etliye sütlüye karışma! Ona buna bulaşma! Ayaklarımın altında fazla dolaşma! Ölmeyecek kadar yemin, arpan, suyun bizden, gerisi senden!"

Tarrakaların ardından bir de bana yol gösterdiklerinde, İncil ekmek çapsın ki, kendimi önce sudan çıkmış balık, ardından da eşekten düşmüş karpuz gibi hissettim!

Allah'ın bildiğini kuldan saklamadan şunu söylemeliyim ki, medya plazadan içeri girerken ve de çıkarken çektiğim çile umurumda değildi de, ağırımaya giden ne oldu biliyor musunuz?

"Yazıların, 'üç bin beşyüz tık tık'ı geçmesin ha!"

Ey sefil hayat! Bu gariban kulunu şimdi bir de "tıktıklar" tutukevine mi tıkacaktın!

8 Ekim 1997

Kelepçeli aşk!

Geçen hafta “selamünaleyküm” deyup perdeyi araladıktan sonra, “Eh, nihayet benim de bir ‘köşem’ var. Bundan kelli buradan, bu köşeden ister yağ, istersem bal satar, bu fani dünyada ben de ufaktan ufağa yolumu bulur, köşeyi dönerim” diye yazmayı nasılsa unutmuşum! Ama olsun! Geç olsun da güç olmasın...

Eveet, madem ki peygamberin kavli ve de Tanrı’nın emriyle bu köşeye lök gibi oturarak ve pişkin kelle gibi sırtı, “Bakin, benim de üzerine limon sıkılacak bir beynim var ha!” diyerek, üstelik bunu da, parmakla gösteren resmimi en büyük fotoğrafçı ustalarının yardımıyla tescil ettirmiş durumdayım; o halde bu işin şakası yok. Ne ki, bir makara dolusu resim çektikten sonra içlerinden yukarıdaki “kare”yi uygun bulup, “İşte, beynini arayan gariban!” diyerek sergileyen gazeteci abilerimden yine de Allah razı olsun! Eh, bu kadar sergi ve seremoniden sonra artık her çarşamba sizlerle tokalaşmayı benözüm isterim de, sizler ister misiniz, istemez misiniz doğrusu bunu bilemediğim gibi, keyfinizin kâhyası da değilim!

Efendim, aslında sizlere pazar günleri seslenmeyi çok istiyordum, ama olmadı. Neden mi pazar?

Çünkü millet olarak her ne kadar fazla okuyan bir kitle olmasak da, genelde pazarları eşofman, çizgili pijama ve terliklerimizle, tembel tembel evlerimizde oturup bulmaca çözerken, soldan sağa “üç harfli” Tibet öküzünün ne

olduğunu, ya da Eski Mısır'da yukardan aşağı “iki harfli” güneş tanrısına ne dendiğini düşünüp bulamayınca, can sıkıntısıyla gazetenin diğer sayfalarına şöyle bir göz atarak hiç olmazsa “okuryazar” olduğumuzu dosta düşmana kanıtladığımızdan, belki bu arada, bu köşeye de gözünüz ilişir de, bir de lütfen okursanız, benim de okuyucu “reyting”im artar, böylece gazetenin tirajı da tas, tarak, tabak dağıtmaya gerek kalmadan ikiye, üçe, neden olmasın belki de altmış altıya katlanır, yayın yönetmenim de, “Aferin ulen! Yağ ve de bal satmaya devam!” diyerek bu yağlı balı ticaretten bana da bir gıdımlık pay çıkarır, ben de bundan nasibimi fazlasıyla alırım düşüncesindeydim.

No! Olmadı.

Efendim yazışleri müdürümüzün engin tecrübesine ve ifadesine göre, “gâvur”lara pazar günleri yazı yazdırmak caiz değilmiş!

Neden? Çünkü, “Pazar, gâvurlar azar!”

Eh, kala kala kaldık mı çarşambaya!

Tamam tamam, anladık! Çarşamba, hem Karadeniz’de bir kaza, hem de Allah’ın diğer günleri gibi bir gün! Ama “mübarek” bir gün olmadığı gibi, “ilahi adalet”in dağıtıldığı bir gün de hiç mi hiç değil! Zaten sırf bu yüzden bu gariban kulunuz hangi gazeteye kapağı atsa, nedense hep çarşambalara tosluyor! Üstelik çarşamba ile bunca zıttırım, cavalacoz “deyim”ler ortada cirit atarken!

Çarşamba karısı: Saçı başı karmakarışık kadın!

Çarşamba pazarı: Her şeyin dökük, saçık, karmakarışık olduğu yer.

Çarşambadır çarşamba: Dediğinde ısrar etmek.

İşte, ne hikmetse bendeniz kulunuzu bu köşeye tikanların ağzından da, maşallah “çarşambadır çarşamba!”dan başka laf çıkmıyor ki!

Hayır! Hayır! Çarşambalılar alınıp gücenmesin, yalnızca çarşambaları ve illa da 16.15 matinesinde sinemaya gitmeyi huy edinenler sakın kızmasın; hatta benim gibi “çarşamba burcu”nda doğanların tümü, şunu bilmeliler ki, ne bu köşeden her çarşamba yazılan “yazı”larda, ne de çarşambaları çığrılan “türkü”lerde iş var hemşerim!

“Çarşambayı sel aldı / Bir yar sevdim el aldı / Keşke sevmez olaydım / Elim koynumda kaldı / Çarşamba yollarında / Kelepçe kollarında / Allah canımı alsın / O yarın kollarında / Oy ne yimiş ne yimiş aman / Kaderim böyleymiş...”

“Kelepçe”yi, bizlere “kader” diye yutturmaya kalkışan tüm çarşambaların canı cehenneme!

Veee, elimizi, kolumuzu kelepçeleyip bizleri yarin kohnuna sokmayan tüm çarşambaları da gerçekten sel alsın!

15 Ekim 1997

Nobel...

Efendim, bu yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü yine “gâvur”lara gaptırdık. Bu yılki ödülün sahibi, 71 yaşındaki İtalyan oyun yazarı ve oyuncu Dario Fo.

Gazetelerden izleyip okuduğumuza göre, Nobel jürisi, ödülle ilgili yaptığı açıklamalarda, yazarın hicivci üslubu, özellikle de “ezilmişler”e karşı “doğru” tutumu ile, bir de, “toplumsal haksızlıkları kara mizah ve tarihsel bir bilinçle dile getirdiğini” belirterek ödüle layık bulmuş. Ne ki, ödül kazandığından haberi olmayan Fo, bunu, Roma'dan Milano'ya giderken, motosikletli bir adamın yaklaşıp “Dario, Nobel kazandın!” diye bağırması sonucu öğrenmiş.

*

Haberi okuyunca şapkamı çıkarıp önüme koydum ve olmayan aklımca kendi kendime bir taraftan şapkamla konuşurken, diğer taraftan da düşündüm ki, bizden birileri mesela Ankara'dan İstanbul'a giden ünlü yazarlarımıza neden motosikletten şöyle seslenmiyordu?

“Heeey Kemal, Nobel kazandın!”

“Heeey Aziz, Nobel kazandın!”

“Orhaaan, müjdemo ver. Nobel kazandın..!”

Fötr şapkama göre, ülkemizdeki “ünlü” ve de “ünsüz” yazarlarımızın bugüne değin Nobel Edebiyat Ödülü'nü, keza “dâhi” olan kimi bilim adamlarımızın yine Nobel'in diğer dallarında ödül kazanamayışlarının gerçek nedeni, onlara, bu ödülleri kazandıklarını müjdeleyecek yetenekli

motosiklet sürücülerinin olmayışımı! Bu nedenle de, bizlerin öncelikle gerek yazarlarımıza, gerekse bilim adamlarımıza Nobel Ödülü'nü kazandıklarını müjdeleyecek usta motosiklet sürücüleri yetiştirmemiz gerekiyormuş!

Ben, fötr şapkamın ukalalık ettiğini, bu işin motosikletle yakından uzaktan ilgisinin bulunmadığını, sadece ödülü kazanmanın yeterli olduğunu, bunu becerip kazananlar olduktan sonra, belki katır, belki eşek, belki at veya deve sırtındaki insanların çok rahatlıkla, "Heeey Aydın! Nobel kazandın, gözlerin aydın..." diyerek seslenebileceklerini söyledim ve de ilave ettim:

"Yav benim kelli felli siyah şapkam! Bu Nobel işi yaş iş! Bize uymaz! Bana inanmıyorsan git bir de bu işin kompetanı, bu işin 'tırış' uzmanı Ali Desidero'ya sor! Bu 'gâvur'lar kendi aralarında bir nevi 'kulüp' kurmuşlar, 'al gülüm ver gülüm' hesabı birbirlerine ödül verip ödül alıyorlar. Yaniyakim, bunlar aslında hep aynı çanağa tükürerek sözüm ona edebiyat ve de bilim adına hep uçkâğıt çevirip bizleri saf dışı bırakıyorlar! Biiizz..."

Ben heyecanla "Biiizz..." diyerek tam nutuk atmak üzereyken, şapkam sözümü kesti:

"Hayır! Kazın ayağı, keçinin kuyruğu, tavuğun tüyü hiç de senin sandığın gibi değil, öküz herif! Bir kere bizim ülkemizde 'ezilmişler' yok! Olmayan şeyin edebiyatı olmaz, bu biiir! 'Toplumsal haksızlık' veya benzeri 'yara'ların olmadığı bir ülkede, bu işin edebiyatı mümkün değil, bu ikiii! Herkesin sabah aç karnına karcıçar makamında, akşamları da karnıyarık yedikten sonra tok karnına istediği gibi türkü çıkararak, dahilden veya hariçten gazel okuyarak, gerekirse bir de nara atarak sokaklarda serbestçe dolaştığı, düşüncelerini de, isterse nihavend, isterse muhayyerkürdi, ya da dügâh, beyati, mahur, sultanıyegâh, suzi-

nak ve de suzidil makamlarında özgürce dile getirdiği Misak-ı Milli sınırları dahilinde 'kara mizah'a da gerek olmadığından kellim, bu işin kara, ak, veyahut da ebruli mizahla yapılp, ardından da Nobel Edebiyat Ödülü'ne soyunulmasına gerek yok, bu da üççç!..”

Şapkamın “biir... ikiii... üüüç!” diye ardı ardına sıraladığı gerçeklerin “cahar... penc!” diye devam edeceğini ve beni “şeş” kapısına mahkûm ederek ardından da bu işi marsla noktalayacağını anlayınca hemen sözünü kesiverdim:

“Ne yani, sen bu sözlerinle ‘milletin bölünmez bütünlüğüne’ göz dikmiş...”

Ohooo, bu son cümlemi tamamlamaya fırsat bile kalmadan, şapkam yuvarlana yuvarlana kaçarken, ben, ardı sıra, “Geeel! Beni buralarda böyle kabak kafamla yalnız başıma bırakmaaa!” diyerek avazım çıktığı kadar bağırıp durdum ama, ne mümkün! Şapkam, korkusundan, kıcına nışadır sürülmüş Kıbrıs eşeği gibi gazlamış, dörtnala koşuyor, giderek gözden kayboluyordu...

22 Ekim 1997